

V spomin prof. dr. Franzu Kahlerju

Vsi, ki smo osebno poznali izredno življenjsko trdnost in strokovno vnemo 95-letnega prof. dr. Franza Kahlerja, nas je presunila vest, da je 6. avgusta 1995 na naglo preminil svetovni strokovnjak za stratigrafijo karbona in perma ter izredni poznavalec fuzulinidnih foraminifer.

Prof. Kahler se je rodil 23. 6. 1900 v Karolinenthal pri Pragi kot sin cesarsko-kraljevega stotnika in kasnejšega generalmajorja Franza Kahlerja in njegove žene Anne Kahler, rojene Russheim. Zaradi očetove oficirske službe se je družina selila po raznih krajih širom po takratni monarhiji. Šolo je Franz ml. obiskoval v Pragi, Cavaleseju, Prachatitzu, Sillianu in Innsbrucku. V Celovcu je leta 1918 maturiral, abiturientski tečaj je opravil na celovski Trgovski akademiji. V letih 1920 do 1939 je bil bančni uradnik kreditne banke v Celovcu. Od leta

1923 je bil častni zaslužni sodelavec Koroškega pokrajinskega muzeja.

Poleg bančne dejavnosti je na Univerzi v Gradcu študiral geologijo, paleontologijo in mineralogijo pri profesorjih Heritschu, Angelu in Schwinnerju. Leta 1932 je doktoriral z disertacijo Med Vrbskim jezerom in Karavankami. Študija o področju mladega gorovja. Leta 1935 se je poročil z Gustavo Aigner, ki mu skozi življenje ni bila samo zvesta spremljevalka, ampak tudi izredna znanstvena sodelavka pri raziskavah fuzulinidnih foraminifer. Leta 1939 je kot geolog v Beljaku obdeloval inženirsko-geološke probleme pri načrtovanju preboja Alp. Vojna vihra ga je zanesla na Norveško kot šefa-geologa, kjer je sodeloval pri načrtovanju tras železniških prog. Leta 1944 je habilitiral na Tehniški visoki šoli v Gradcu z delom Geologija Ljubeljskega predora. V svoj Celovec se je zopet vrnil septembra 1945, kjer je dve leti opravljal službo namestnika višjega računovodje pri Koroški deželni hipotekarni banki. Leta 1949 je postal kustos na Oddelku za mineralogijo in geologijo pri Koroškem deželnem muzeju. Leta 1950 postane pogodbeni uslužbenec dežele Koroške in leta 1952 deželni muzejski višji svetnik Deželnega muzeja. V letih 1951-1978 je bil predsednik Prirodoslovnega društva za Koroško. Naslov honorarnega profesorja na Univerzi v Gradcu je dobil leta 1956, kjer

je predaval o tehnični geologiji. Od leta 1959 je bil dejaven pri Koroški deželni gradbeni direkciji, leta 1960 je postal deželni geolog. Delal je na vseh področjih uporabne geologije. Leta 1961 je prejel naziv dvornega svetnika. Konec leta 1965 je dočakal upokožitev.

Z upokožitvijo se je v prof. Kahlerju še glasneje prebudil konjiček za geologijo. Nadaljeval je s svetovalnimi dejavnostmi na vseh področjih uporabne geologije: gradnja cest, vode, topli izviri in gradnja predorov. Izredno je okreplil raziskovalno dejavnost o paleontologiji in biostratigrafiji. Močno ga je prizadela smrt njegove žene leta 1987. Iz svojega dragega Celovca se je začasno preselil k svoji hčerki Gertrudi in zetu, slavnemu profesorju Eriku Fluglu v Erlangen. Poleti se je sprva še vračal v Celovec, kasneje pa v St. Veit, vendar mu je postal drugi dom Erlangen. Kljub visoki starosti se je še vedno posvečal vrhunskim znanstvenim raziskavam pri preučevanju fuzulinidnih foraminifer Karnijskih Alp. Trdna volja in neustavljiva moč sta ga skoraj do konca življenja še vedno nekaj ur dnevno priklepala k mikroskopu.

Prof. Kahler je zapustil okoli 200 znanstvenih publikacij. Bil je dopisni član Avstrijskega geološkega zveznega zavoda na Dunaju, častni član Univerze v Innsbrucku, častni član Prirodoslovnega društva za Koroško, dopisni član Prirodoslovno-zgodovinskega muzeja na Dunaju. Bil je častni član Avstrijskega geološkega društva in nosilec medalje Eduarda Suessa, za zasluge za Republiko Avstrijo pa je prejel Veliko zlato častno značko. Bil je tudi zunanji dopisni član Akademije znanosti v Bologni.

Znanstvene raziskave iz paleontologije in biostratigrafije karbona in perma v Karnijskih Alpah je prof. Kahler dopolnjeval tudi na sosednjih ozemljih. Že pred 60 leti je zašel tudi na slovenski del južnih Karavank. V Dolžanovi soteski je v spodnjepersmskem črnem apnencu odkril veliko fuzulinidno foraminifero, ki sta jo skupaj z ženo leta 1937 opisala kot novo vrsto *Pseudoschwagerina carniolica*. Ime sta ji izbrala po kranjski deželi, ki ji je prof. Kahler vedno dajal pomembno mesto pri raziskavah karbonskih in permskih plasti. Iz rdečega apnenca Dolžanove soteske sta prof. Kahler in njegova žena leta 1941 opisala tudi novo vrsto *Pseudoschwagerina citrifomis*. Pomembno vlogo je imel prof. Kahler pri stalnem zanimanju za rezultate raziskav mlajšepaleozojskih plasti v Sloveniji, ki jih je kritično ocenjeval in jih s citiranjem posredoval širnemu znanstvenemu svetu. Bil je izreden in kritičen sogovornik, kot človek pa skromen in do vsakega odprt. Vsi, ki smo ga dolga leta poznali, smo ponosni, da smo z njim sodelovali in da smo bili njegovi sodobniki.

Ko je bil prof. Kahler pred dobrim letom še zadnjikrat v Dolžanovi soteski na obisku pri slovenskih geologih, smo menili, da je neminljiv in da ga nobena sila ne more iztrgati iz vrst izrednih znanstvenikov. Le kdo bi si takrat mislil, da smo z njim zadnjikrat skupaj. Njegove pronicljive oči so v Dolžanovi soteski opazile nevarno propadanje naravnih opornih kamenitih stebrov pri predoru. V nekaj dneh po obisku soteske nam je že poslal svoje videnje o sanaciji predora v njemu tako dragi Dolžanovi soteski.

Mnogi veliki ljudje nikoli ne umrejo. Tako je tudi s prof. Kahlerjem! Svoje neizmerno znanje je zapustil zapisano v znanstvenem tisku in v glavah mladih raziskovalcev, ki že nadaljujejo njegovo delo.

Stanko Buser